

-0,35%	-0,01%	0,10%	-0,08%	-0,20%	-0,77%	
OSLO 887,09	OLJE 71,04	S&P 2 895,77	EURO 9,62	DOLLAR 8,53	BITCOIN 5 191,40	

KJØP E24+ ☐ MENY

Annonse

Advarer mot investeringsstopp og skatteplanlegging med ny lakseskatt

Finansdepartementets arbeid med en ny «lakseskatt» får det glatte lag av tre professorer. De ber regjeringen sette bremsene på frem til man ser effektene av en lignende skatt på vannkraftverkene.

KAN BLI STOPPET AV SKATT: De tre professorene på UiS mener den nye generasjonen oppdrettsanlegg vil bli ulønnsomme med en lakseskatt. Her er Salmar nye offshore-pilotanlegg utenfor Trøndelagskysten avbildet. **FOTO:** GORM KALLESTAD NTB SCANPIX

Annonse

Marius Lorentzen

(E24) Publisert: 13:53 - 17.03.2019, Oppdatert: 09:39 - 18.03.2019

Professorene Petter Osmundsen, Bård Misund og Ragnar Tveterås ved Universitet i Stavanger slår nå alarm over «lakeskatten» Finansdepartementet jobber med.

Det er de store overskuddene i oppdrettsnæringen som har fått politikere og byråkrater til å se på om skattenivået kan økes.

– Lar man skattebyråkratene i Finansdepartementet få ta blåkopi av sin teoretiske modell vil man se stopp i investeringene og nyutvikling, slik man ser i kraftbransjen, skriver professorene i et debattinnlegg på E24.

Professorene har regnet på hva en såkalt grunnrenteskatt som ligner på vannkraftskatten vil få av konsekvenser for oppdrettsnæringen. Konklusjonen er at prosjekter som i dag er lønnsomme før skatt (har en positiv nåverdi) vil bli ulønnsomme etter skatt – både i et scenario der kostnadene øker med 20 prosent med dagens teknologi og i et scenario der bransjen tar i bruk ny teknologi til nye typer oppdrettsanlegg.

Professorene mener en grunnrenteskatt på oppdrettsnæringen, på toppen av skatten alle bedrifter betaler i dag, vil:

- Gjøre nye investeringer ulønnsomme – inkludert nye typer lukkede eller offshore oppdrettsanlegg som nå utvikles
- Gjøre Norge mindre konkurransedyktig og sende arbeidsplasser og verdiskapning utenlands
- Stimulere til utstrakt skatteplanlegging
- Gi mindre verdiskapning og skatteinntekter på sikt

– Problemet er at Finansdepartementets teoretiske og sterkt forenklede skattemodell ser helt vekk fra skattekonkurranse og utflytting. Et annet sentralt spørsmål er størrelsen på grunnrenten i havbruk over tid. Denne er det stor usikkerhet rundt, skriver professorene.

En grunnrenteskatt på fiskeri og havbruk er ikke bare noe som interesserer økonomiprofessorer, men også politikere. Arbeidet som nå pågår i regjeringen og Finansdepartementet kom som følge av at SV på Stortinget foreslo en produksjonsavgift (se sideboks).

«Lakeskatten» kan bli nedstemt på vårens landsmøter i regjeringspartiene.

NTB meldte 15. mars at et klart flertall i Høyre hadde stemt ned lakseskatten. I Frp skal man behandle et forslag som er mot, mens det i KrF også kan bli debatt. Venstre stemte på sitt landsmøte 10. mars nei til en statlig grunnrenteskatt på havbruk.

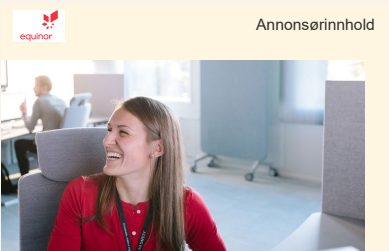
LES OGSÅ

SSB: Norsk fastlandsøkonomi falt med 0,3 prosent fra januar til februar

Dale vil levere lokalaviser tre dager i uka – på skattebetalernes regning

Annonsørinnhold

Les også: *Laksetopp: – Vi må tåle at det er milliardærer også utenfor Bygdøy*

– Akademisk tilnærming

Etter bestilling fra Stortinget har Finansdepartementet satt ned et utvalg som ser på beskatningen av oppdrettsnæringen.

Måten departementet har fulgt opp Stortingets anmodning får kritikk, både på Stortinget og fra de tre professorene:

– Finansdepartementet har satt sammen et utvalg med lite bransjekompetanse. I tillegg består sekretariatet av folk fra Finansdepartementet, som legger mye av premissene for konklusjonene til utvalget, fortsetter Osmundsen.

På Stortinget har Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV også reagert på hvordan utredningen gjennomføres. I behandlingen av statsbudsjettet for 2019 kom de tre partienes representanter i næringskomiteen blant annet **med denne kritikken:**

– Mandatet, sammensetningen av utvalget og forumet for Havbruksskatteutvalget er dominert av en finans og akademisk tilnærming og ingen representasjon fra produksjonsleddet, skriver de tre opposisjonspartiene.

Statssekretær Jørgen Næsje (Frp) i Finansdepartementet svarer på kritikken i en e-post til E24.

Der peker han på at det var Stortinget som ba regjeringen om å sette ned et utvalg.

– Jeg mener utvalget har fått et godt mandat. Det er mange viktige spørsmål som jeg mener utvalget må få utrede selvstendig før vi tar nærmere stilling til denne saken, sier Næsje og fortsetter:

– Havbruksskatteutvalget ledes av professor Karen Helene Ulltveit-Moe og består av medlemmer fra akademia og advokater samt representanter fra LO, NHO og KS. Samlet mener jeg at næringen er godt representert både i utvalget og i forumet for Havbruksskatteutvalget.

Startet utredning etter SV-forslag

Det var i april i fjor at Finansdepartementet varslet at **regjeringen skulle utrede og muligens foreslå en såkalt grunnrenteskatt på oppdrettsnæringen fra 2020**. Det skjedde etter at SV i Stortinget hadde bedt regjeringen utrede og foreslå en produksjonsavgift, men regjeringen ønsker ikke en avgift som ikke varierer avhengig av lønnsomheten i bransjen.

I juni fulgte **Stortingets næringskomité opp og ba regjeringen utrede ulike former for beskatning av oppdrettsnæringen**, samt konkurransesituasjonen og lønnsomheten.

Tankene om en ekstra beskatning av oppdrettsnæringen kommer som følge av de store overskuddene i bransjen de siste årene. Oljebransjen **betaler 55 prosent grunnrenteskatt** og til sammen 78 prosent skatt, mens vannkraften betaler **35,7 prosent grunnrenteskatt og til sammen 58,7 prosent skatt**.

Akkurat hvordan en eventuell «lakseskatt» vil se ut er ikke klart ennå, men professorene har gjort beregninger der man legger til grunn en beskatning som man har på vannkraft.

Maren og kollegene oppdaget et lite motorproblem – nå tjener selskapet syv millioner ekstra hver dag

Næsje peker også på at NHOs representant, Helge Moen, er daglig leder i Kverva AS, som er største aksjonær i oppdrettskonsernet SalMar.

Statssekretæren peker også på at det er opprettet et forum for utvalget, der næringen og berørte partere selv har fått foreslå representanter.

Næsje i Finansdepartementet svarer ikke på selve kritikken mot skattemodellen som i dag gjelder for vannkraft og til dels oljenæringen.

Ber regjeringen sette bremsene på

Professorene ved Universitet i Stavanger kritiserer også arbeidsmetodene til departementet. For det første mener de departementet ikke bare burde regne på effektene av en ny skatt i sine teoretiske modeller, men på faktiske prosjekter i bransjen.

De tre professorenes klare anbefaling til regjeringen er å vente.

Samtidig som det er satt ned et utvalg som skal vurdere en «lakseskatt» er det nemlig satt ned et annet utvalg som nå vurderer skatten på vannkraft.

Saken fortsetter under annonsen.

Annonse

Ifølge instruksen fra Finansdepartementet skal utvalget nettopp se på om dagens vannkraftskatt «hindrer at samfunnsøkonomiske lønnsomme» investeringer blir gjennomført.

Mens utvalget som ser på «lakseskatt» skal ha sin innstilling klar innen 1. november, skal utvalget som ser på vannkraftbeskatningen ha sin rapport **klar innen 1. oktober i år.**

– Der vil man se de negative konsekvensene av skattesystemet, advarer professoren.

Osmundsen frykter for konsekvensene hvis man nå forhaster seg:

– Det er mulig at man kan få inn noe mer skatt de første årene, men deretter vil det snu. Dette er en veldig kortsiktig måte å tenke på. Vi har et vanvittig stort oljefond i Norge, så det er ikke noe poeng i at vi skal oppføre oss som vi er et fattig land med likviditetsproblemer, sier Osmundsen.

Hør E24-podden: *Lakseskatt kan spenne ben på det norske fiskeeventyret*

Derfor blir det ulønnsomt

Årsaken til at investeringer kan bli ulønnsomme med en skattesats på 59 prosent oppstår som følge av tid og renter:

En bedrift må skatte av inntektene sine det året de har kommet, mens utgiftene må fordeles over flere år gjennom det som kalles nedskrivninger.

Dermed får man ikke fradraget når kostnadene faktisk har inntruffet. Dette betyr igjen at bedriften betaler mer i skatt i dag, men mindre skatt i fremtiden.

– Det er egentlig et enkelt spørsmål: Vil man ha skattefradraget nå eller 20 år. Ingen vil ha det om 20 år, sier Osmundsen.

For å gi dette «lånet» til staten er vannkraftsystemet designet slik at kraftselskapene kompenseres med en rente på 0,5 prosent, mens den i oljeskattesystemet ender på rundt 6,0 prosent, forklarer Osmundsen.

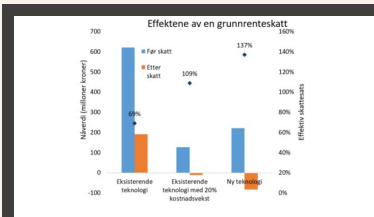
Men bedriftene, både i vannkraft, olje og oppdrett, har langt høyere avkastningskrav til pengene de investerer enn Finansdepartementet legger til grunn i sitt system. Dermed er det bare de aller mest lønnsomme prosjektene som bedriftene har en interesse av å gjennomføre.

Et prosjekt kan altså være lønnsomt, men ikke lønnsomt nok, til at det blir gjennomført.

Professoren frykter det samme vil skje innen oppdrett som han mener vi kan se innen vannkraft. For selv om turbinene i vannkraftverkene spinner, går samfunnet glipp av store verdier mener han:

– Det er mange oppgraderinger som kan gjøres i vannkraftverkene: Man kan for eksempel installere nye turbiner som gjør at man kan produsere mer kraft uten å gjøre nye naturinngrep som nye vindmøller eller vannkraftverk vil kreve. Dette er samfunnsøkonomisk lønnsomme og grønne prosjekter, men vi ser at skattesystemet for vannkraft gjør at de ikke er lønnsomme for bedriftene. Derfor blir investeringene heller ikke tatt, sier Osmundsen.

– Innfører man samme modell i oljenæringen eller oppdrett vil det gjøre enda

Debattinnlegg om grunnrenteskatt på oppdrett: – Lar man skattebyråkratene få ta blåkopi av sin teoretiske modell vil man se stopp i investeringene

større skade. I vannkraft står jo turbinene og lager strøm selv om de er gamle og ineffektive, men i olje og oppdrett kreves det hele tiden nye investeringer for å unngå produksjonsfall, advarer Osmundsen.

Han oppfordrer nå politikerne til å sette på bremsen og vente til resultatene av en pågående utredning av vannkraftbeskatningen.

Frykter omfattende skattetilpasning

I tillegg til at de tre professorene mener lakseskatten vil fortrenge samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer og ramme arbeidsplasser, mener de det også skaper et annet stort problem: Incentiver for omfattende skatteplanlegging.

På samme måte som Google og andre internasjonale selskaper kan bruke forskjeller i skattenivå mellom land for å få ned skatten sin, frykter de det samme vil skje i oppdrettsnæringen.

Med en skattesats på land på 22 prosent (selskapsskatten) og en skattesats i fiskemerdene på 59 prosent (22 prosent pluss særskatt på 37 prosent) vil det nemlig lønne seg å ha mest mulig inntekter bokført på land og mest mulig kostnader bokført i merdene.

Da får man lavest mulig skatt på inntektene og høyest mulig fradrag på utgiftene.

– 22 og 59 prosent er en så stor skatteforskjell at man får sterke incentiver til skattetilpasning. I oljebransjen oppstår også denne effekten, men problemet er minimalt blant annet fordi oljeselskapene kjøper inn rigger, varer og tjenester fra andre bedrifter i et åpent marked, samtidig som de selger oljen og gassen i et likvid marked, sier Osmundsen.

I tillegg er oljeselskapene også ofte i partnerskap i lisensene, slik at det er svært vanskelig å «blåse opp» kostnader eller få inntektene kunstig lave i selvangivelsen.

Han påpeker at oppdrettsnæringen er helt annerledes, fordi oppdrettsselskapene er mye mer integrert. De produserer gjerne fiskesmolten selv, eier fôrfabrikkene og brønnbåtene og kan i større grad styre prisene og volumene på produktene sine.

– I oppdrett handler selskapene i stor grad med seg selv og da oppstår problemet med internprising, sier Osmundsen.

Professoren tror en lakseskatt også vil gjøre det vanskeligere for mindre aktører:

– Innfører man denne skatteordningen vil næringen tilpasse seg og vri seg mot å bli totalt fullintegrert. De mindre leverandørene vil bli skvist, sier Osmundsen.

Last ned minE24!

Alle økonominyhetene på ett sted.